

רֹאִיָּה, הִיָּה²⁰ לָהֶן עוֹוֹן הַגּוֹרֵם, או⁷⁵ יִסּוּרִין לִנְחַל דְּבַר שֶׁהוּא טוֹב מִזֶּה. כָּלֵל
שֶׁל דְּבַר – אֵין דַּעְתָּנוּ מִשְׁגָּת דִּינִי הַקִּבְלָה בְּבִנְי אָדָם הִיאֵר הֵן בְּעוֹלָם הַזֶּה
וּבְעוֹלָם הַבָּא.

וּדְאִתִּינֵן עֲלֵה מַעְקָרָא⁷⁶ הִיא, שֶׁכָּל דְּבָרֵי הַחֲזוֹיִן בְּכּוֹכְבִּים שֶׁקָּר הֵן אֶצֶל כָּל
בְּעָלֵי מַדַּע. וְאִנִּי יוֹדֵעַ שֶׁאִפְשָׁר שֶׁתַּחַפְּשׁוּ וְתַמְצְאוּ דְּבָרֵי יַחֲדִידִים מִן
5 הַחֲכָמִים בְּתַלְמוּד וּבְמִדְרָשׁוֹת, שֶׁדְּבָרֵיהֶם מֵרָאִין שֶׁבִשְׁעַת תּוֹלְדוֹתוֹ שֶׁל אָדָם
יִגְרְמוּ לוֹ הַכּוֹכְבִּים כֹּךְ וְכָךְ. אֵל⁷⁷ יִקְשֶׁה זֶה בְּעֵינֵיכֶם⁷⁸, שֶׁאֵין הַדֶּרֶךְ
שֶׁיֵּנִיח אָדָם הַלָּכָה לַמַּעֲשֶׂה וַיְהִי־דֶרֶךְ אִפְיָרְכִי וְאַשְׁנוּי⁷⁹, וְכֵן אֵין רָאוּי לְאָדָם
לְהֵנִיח דְּבָרִים שֶׁל דַּעַת, וְשֶׁכָּכֵר נִתְאַמְתּוּ בִּרְאִיּוֹת, וַיִּנְעַר כַּפְּיוֹ⁸⁰ מֵהֶן, וַיִּתְּלֵה
בְּדְבָרֵי יַחֲדִיד מִן הַחֲכָמִים, שֶׁאִפְשָׁר שֶׁנִּתְעַלֵּם מִמֶּנּוּ דְּבַר⁸¹, אוֹ שֶׁיֵּשׁ בְּאוֹתָן
10 הַדְּבָרִים רִמּוֹ²⁰, אוֹ אֶמְרָן לְפִי שְׁעָה וּמַעֲשֶׂה שֶׁהָיָה⁸² לְפָנָיו. הֲלֹא תִדְעוּ⁸³
שֶׁהָיָה⁸⁴ כִּמְהָ פְסוּקִים מִן הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה אֵינֶן כַּפְּשׁוּטִין⁸⁵, וְלִפִּי שְׁנוּדַע בִּרְאִיּוֹת
שֶׁל דַּעַת שֶׁאֵין אִפְשָׁר שֶׁיְהִיָּה הַדְּבַר כַּפְּשׁוּטִי⁸⁶ – תִּרְגְּמוּ הַמִּתְרַגֵּם תִּרְגוּם²⁰
שֶׁהַדַּעַת סוֹבֵלֶת⁸⁷. וְלַעוֹלָם אֵל יִשְׁלִיךְ אָדָם דַּעְתּוֹ אַחֲרָיו, שֶׁהַעֲיִנִּים לְפָנִים הֵן
וְלֹא לְאַחֹר. וְכָכֵר הַגִּדְתִּי לָכֶם אֵת כָּל לְבִי בְּדְבַר זֶה⁸⁸.

בשבילה בתחילה (כלומר: ונחזור לעיקר השאלה). 77. א: אלא. 78. א:
בענינים. 79. – ויחזר אחר קושיות ותירוצים. 80. א: דת וכבר נתאמתו הראיות וינער
כפיו. 81. אולי צריך לשים כאן נקודתיים, ולהבין ש'ממנו' מוסב על הנתלה בדברי
החכם (או ש'ממנו' לשון רבים: מאיתנו), כלומר: נתעלם ממנו שיש באותן הדברים רמז או
שנאמרו לפי שעה וכו'. אך ייתכן שהכוונה לחכם-עצמו, שהרי יש חכמים החולקים עליו,
ואפשר שהאמת איתם. 82. נ"א: שהיה. 83. א: תדמו. 84. נ"א (מ'תדעו):
תראו. 85. נ"א: כפשוטן. 86. נ"א: כפשוטו. 87. נ"א: סובלתו. 88. נ"א: הזה.

שורה 1 או יסורין לנחול דבר שהוא טוב מזה – משמעות הלשון 'או' כאן היא: או –
לפי דעת קצת חכמים – שהיו אלו יסורין של אהבה. ע' מו"נ ח"ג פי"ז שהרמב"ם
נוטה לדעת רוב החכמים הסוברים: אין יסורין בלא עוון.

שורה 7 אין ראוי לאדם להניח דברים של דעת וכו' – ע' לעיל רלו, 10.

שורה 12 תרגמו המתרגם וכו' – ע' מו"נ ח"א פכ"ז כ"ח ופמ"ח.

שורה 13 שהעינים לפניו הן ולא לאחור – כלומר: כשם שעצימת העינים מלראות את
אשר לפניו מפילה את האדם במכשולות גשמיים, כן עצימת עין השכל מראות
נכוחה – ע' לעיל מו, 1 ובהערות המשלימות שם – מפילה את האדם במכשולות
רוחניים.

שורה 13 וכבר הגדתי לכם את כל ליבי – נראה שהדברים רומזים לנועזותם של
המשפטים האחרונים, שיש בהם אהבת-האמת וגילוי-לב נדירים, בהתאם לדברי רבנו:
"לא יירצה לו יתעלה כי אם האמת" (מו"נ ח"ב פמ"ז).